

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemonnd, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

V. Persequutio contra Catholicos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

tur, doctrinam, tanto tenacius retinerent. Calu-
nistiæ certe postquam Varadium suæ potestatis
fecissent, eandem rationem sequuti, nihil quod ad
alliciendos hominum animos pertineret, præter-
miserunt. Ex omnibus tamen nihil hæresin magis
promouit quam tot Episcoporum, Archimandri-
tarum, & Ecclesiasticorum tam diuturno contra
Turcas bello absumptorum decessus, & eorum qui
superstitibus adhuc erant, inopia, quum auctoritate
viribus destituta hærescos imperum cohibere nul-
lo modo possent. Etsi enim adhuc etiam multi in
Hungaria Episcopi esse dicantur, ij tamen nomen
tantum & dignitatem tanti muneris sustinent, o-
pibus interea Episcopatum ad vsus militares di-
stributis: adeo ut ipsi etiam non raro pro pedo lan-
ceam, & pro pacis baculo bellicam clauam sumere
cogantur. Est enim ibi moris, ut quoties Rex ipse
ad bellum proficiscitur, Episcopi cum suis eum co-
pijs comitentur. Vnde fit ut totus pene ordo Ec-
clesiasticus militum aliquis potius manipulus, ca-
stris quam Ecclesiæ propugnandæ magis idoneus
videri possit. Magistratum olim apud Romanos
ratitatem pro sinistro nomine seu augurio quidam
interpretati sunt: at nos meliori iure dicere possu-
mus omnium miseriarum & calamitatem quæ
Hungariæ regnum penitus affligerunt, caput &
fontem ex Prælatorum & Catholicorum Docto-
rum vel penuria vel secordia, aut etiam imbecilli-
tate erupisse. Nam & pluribus in locis Episcopa-
les Ecclesiæ pleræque multos annos Pastoribus
caruerunt. Quin & Metropolitica & Archiepisco-
palis sedes plus quam viginti quinque annis vaca-
uit: quum post mortem Antonij Verantij de Dal-
matia Maximilianus nullo successore designato,
opes Archiepiscopatus in belli vsus convertisset.
Idem postea de Agriensi Episcopatu factum qui v-
na cum multis alijs, tandem in Turcarum manus
peruenit. Quam multæ Abbatæ & Prioratus vel
militibus diuersarum religionum stipendio, vel
Nobilibus prædæcesserunt, ne tenui quidem, in
quorum vsu antiquitus fundati fuerant, Eccle-
siasticorum sangendorum munerum relicto vesti-
gio. Non melior Transylvaniæ fuit conditio, vbi
Lutherani, Arriani & Caluinisti Ecclesiastica bo-
na inuolarunt, & in mille partes disciderunt, sic ut
in tota regione vix duo integri Episcopatus re-
stent. Quin etiam Episcopos hæresi opponere sese
volentes, Nobilitas, prædæ particeps, deseruit, &
debito auxilio frustra uit. Sic Nicolaus Telegdus
Quinqueecclesiensis Episcopus, quum acerrime

Lutheranis & Antitrinitarijs aliquamdiu resistis-
set, ab ijs à quibus adiuuari debebat desertus,
hostibus tandem ludibrio & prædæ fuit. Post
multas tandem miseri populi querelas & lachry-
mas, & sæpe iteratas generalis Ecclesiæ Vicarij
admonitiones, ut perditis pæne ouibus fideles
Pastores darentur efflagitantis, Imperator Ru-
dolphus Anno MDXCIIIX quosdam ad Episco-
patus illos designauit, sed ea conditione, ut certas
annuas pænesiones in vsu belli subministrarent. Sic
Archiepiscopatus Strigoniensis Ioâni Ruttafio da-
tus fuit, ea lege ut septingētos milites in castris, ite-
que trecentos in præsidijs aleret. In alijs idē factū.

V. Porro qui primus Catholicis in Hungaria
apertum bellum intulit, militum dux fuit, Hun-
garus natione. Hic quum Agriam fortiter defen-
disset, & Achmatem Bassam cum ignominia obsi-
dionem soluere coegisset, quasi Deo gratias pro
tanto beneficio acturus, Lutheranorum qui tum
primum gliscabant, impulsu, monachos Francis-
canos sua ipsius auctoritate ex vrbe eiecit; illos ip-
sos, qui durante obsidione dies noctesque pro sa-
lute populi assiduis votis Deum fuerant deprecati.
Triste sane, adeoque ipsis Turcis horrendum fuit
spectaculum, videre miserum monachum cruci, in
qua Saluatoris erat imago, alligatum, nec lancea a-
liqua confossum aut clauis transfixum, sed læta ta-
be, subtrac-to cibo, miserrime deficientem ac mo-
rientem; eò tantum quod martyrium patiquam ex-
silium mallet. At dignam tanto scelere postea tam
barbari atque immanis supplicij auctor mercedem
accepit, variante fortuna à Turcis captus, & Con-
stantinopolim perductus, paloque infixus. Bo-
ni vero isti religiosi à nouis Euangelicis quum hic
tum alibi male habiti & expulsi, apud ipsos infi-
deles plus fauoris & gratiæ quam apud hosce
Christianos repererunt. Eos enim quos Agria eie-
ctos diximus, Achmates Bassa Budam admisit. So-
limanus vero inter optimos Principes numeran-
dus, si Euangelij de Iesu Christo luce collustra-
tus fuisset, is idē, ut & alijs ob eandem causam pul-
sis, tria loca assignauit, in quibus Christianam reli-
gionem libere exercerent. Nihil eidem gratius
fuisse dicunt, quam quod Lutheranos in hostium
suorum imperio tanto numero succrescentes vi-
deret; à quibus aditum sibi ad res prospere geren-
das, & quod reliquum erat Christiani orbis occu-
pandum, apertum iri non ignorabat: quostamen
in suo imperio ferre non poterat, tamquam om-
nis rebellionis & seditionis fomites atque au-
tores

Acores: præter quam quod omnis in religione novitas Turcis semper suspecta & invisa est, ut qui experti sint quantopere Cafelbasiou & Jeselbasiou factiones Otthomano imperio incommodarint Bassam vero illum seu prætorem Budensem cum Lutheranis sæpe ita egisse ferunt: Si Catholica religio, ut vos dicitis, idololatria est, & impietatis mater, cur non Muslimanicam potius, Deorum quorundam & vestris exemplo, relicta Christiana amplectimini, quam novam vobis vestro lubitu fabricatis? Quum deinde ab eodem Bassa religionis suis ritibus exercendæ libertatem & templa aliquot perijissent, idem eos rogavit, an forma ista religionis Matthia aut Ludovici Hungaria Regum temporibus usitata fuerit? Negantibus, Noster, inquit, Imperator & Dominus in suo imperio nihil novi vult introduci. Vobis ego suaferim ut ad antiquos ritus redeatis. Tanta etiam eiusdem fuit erga Christianam religionem observantia, ut suæ sectæ hominem qui S. Eucharistiam in quinque ecclesiensi ecclesia ad pedes proiecerat, fluctuario non leviter mulctarit.

VI. Postquam ergo eodem tempore quo Turcæ tam religionis quam reipublicæ in Hungaria statui convellendo intenti erant, Lutheranorum & Antitrinitariorum hæresis ibidem gliscere cœpisset, tandem etiam, nimirum Anno Millesimo quingentesimo sexagesimo secundo Calvinistæ sese ingesserunt, & quidem maiori furore quam Lutheranis, ut qui templa, altaria & S. imagines, abistis, immo à Turcis quoque integras reliquas confregerunt & demoliti sunt. Idem Anno Millesimo quingentesimo octuagesimo insigni prodicione Uradini Catholicos oppresserunt. Quum enim festo Paschæ Catholicis, ex veteri consuetudine cum Crucis vexillis & labaris, hymnos decantantes, extra oppidum processissent, Calvinistæ quidam cum trecentis equitibus in eos nihil tale opinantes ex insidijs eruperunt, & inermem hanc multitudinem, ereptis vexillis & labaris, nullo negotio dissiparunt: qui ad oppidum refugientes, quum portas oclusas invenissent, patria extorres, alibi sedes & domicilia sibi querere coacti sunt. Tantum scelus quum magistratus punire neglexisset, Deus postea, ut infra videbimus, ultus est. Et hoc quidem modo Calvinistæ in Pannonia inferiori & Batoriana præcipua ditione, ut Lutheranis antea in superiori, invaluerunt, quos inter utrosque & Catholicos multæ exortæ sunt dimicationes, illorum temeritati & furori ipso Imperatore frustra frænum injicere conante. Antea quidem

Sinane Bassa Iavarinum tenente, Sacramentarijs ibi suæ permillum erat religionis exercitium; sed recuperato oppido, Catholici ferre eos noluerunt: ut & Possonij & Tirnaviæ, unde Rutassius Archiepiscopus cuiuscunque generis hæreticos expulit. Strigonijs etiam, postquam ea Anno Millesimo quingentesimo nonagesimo quarto à Christianis recepta fuit, sola Catholica religio instaurata & conservata est, ceteris omnibus sectis proscripitis. At Tieffenbachius quum Filleccum & Novigradum Turcis eripuisse, eiecit quos Turcæ toleraverant, Catholicis, novi Evangelij præcones introduxit.

VII. Hoc eodem anno Matthias Archidux Strigonium infeliciter obsedit, exercitu ex omni hæreticorum genere conflato, qui sine Deo & religione viventes, iustam Dei iram merito in se & alios provocarunt, cuius permillu Sinan Bassa profligatis Matthiæ copijs, multas arces & oppida Christianis rursus extorsit. At Christiani cū auxiliariis Pontificis copijs Anno Millesimo quingentesimo nonagesimo nono reversi, Strigonium tandem feliciter expugnarunt, postquam quinquaginta quinque annos sub Turcarum fuisset imperio. Illud vero mirum est, quod in expugnata urbe templa, altaria, cerei, libri, & reliquis apparatus Ecclesiasticus, integra adhuc magna ex parte reperta sunt, ut Agria, quæ Palsius Nobilis Hungarus Catholicus, & Bernstæmus Baro Bohemus, petardo (quod genus machinæ à seditiosis nostris inventum, Turcis incognitum est) interceperunt. Eadem ratione Javarinum, occiso eius loci Bassa, cum magno Turcarum damno expugnatum fuit. Eodem etiam anno Maximilianus Archidux Pappam à Sinane Bassa prius occupatam recuperavit, ubi Catholici Lutheranis & Sacramentarijs permitti, eandem quam Uradinenses ab eis fortunam expectabant. Sed perfidiæ suæ contra Catholicos postea Anno Millesimo quingentesimo nonagesimo octavo gravissimas pœnas Calvinistæ luerunt, oppido, unde iam dudum vera ejecta fuerat religio, à Turcis & Tartaris capto, & Calvinistis vel miserabiliter interfectis, vel in morte tristiore servitute abductis, & magna oppidi parte flammis absorpta, Catholicis interea è longinquo incendium spectantibus, tanto minori commiseratione, quod illos ipsos quorum flagitia inulta homines sive ant, iam viderent ipsius, quasi Dei manu potitos Ex quibus omnibus tam, opinor, intelligi potest, quomodo infelix religio